

**P
R
O
G
R
A
M**

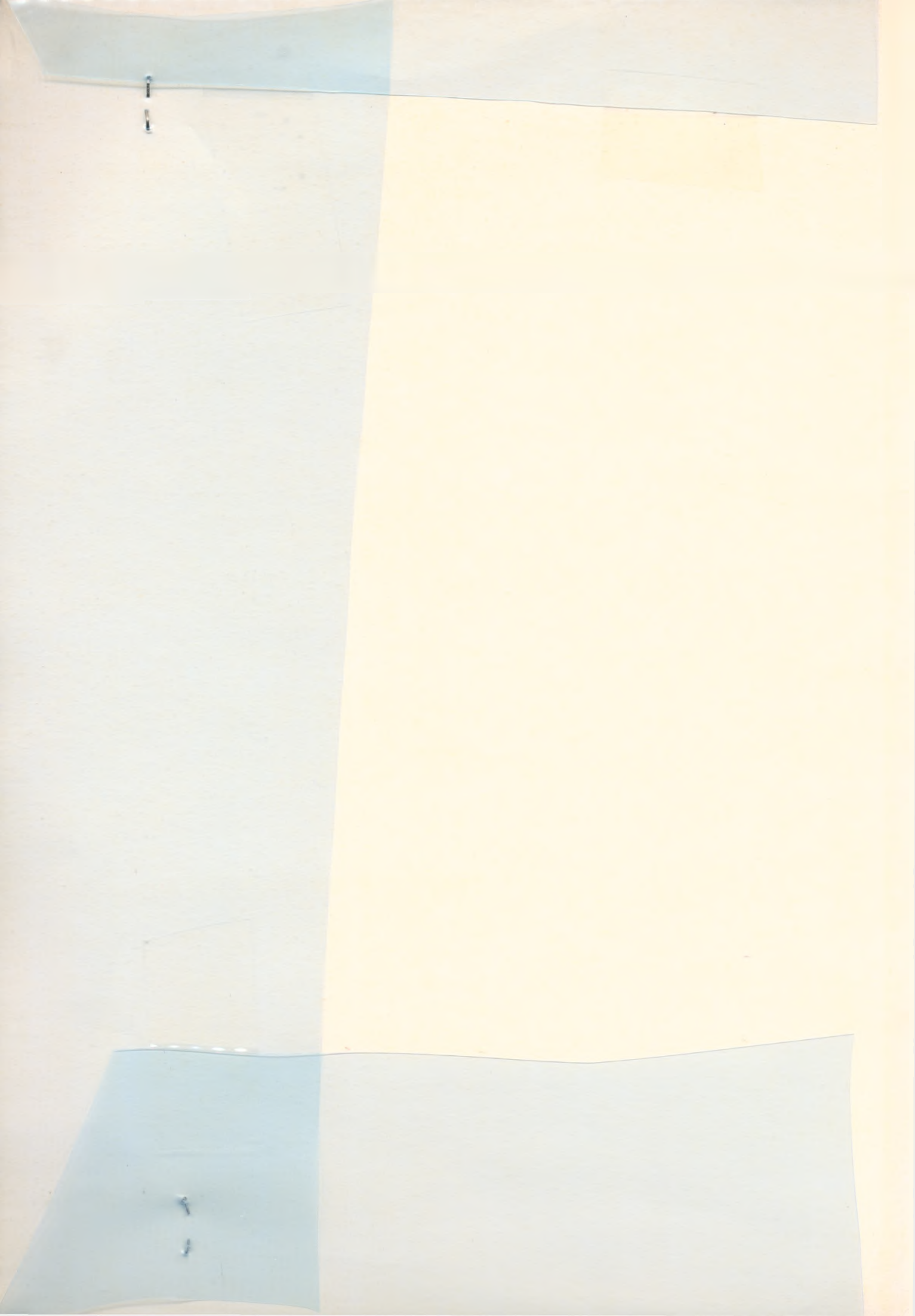
nauczania

języka

rosyjskiego

**dla rozpoczynających naukę
w szkole średniej**

(kurs 3-letni)

PROGRAM
nauczania
JĘZYKA ROSYJSKIEGO

*dla rozpoczynających naukę
w szkole średniej*

(kurs 3-letni)

Wydawnictwa CODN 1997

Centralny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli
00-478 Warszawa
Al. Ujazdowskie 28
tel. (0-22) 621-30-31

Program opracowany w CODN przez zespół w składzie:

dr Barbara Lipska — przewodnicząca

mgr Wiesława Dymek

mgr Anna Nowakowska

mgr Jolanta Smolińska

mgr Michał Subotowicz

mgr Małgorzata Szczepaniak

Projekt okładki: *Barbara Jechalska*

*Program nauczania języka rosyjskiego
dla rozpoczynających naukę w szkole ponadpodstawowej
(kurs trzyletni)*
zatwierdzony przez Ministerstwo Edukacji Narodowej
dn. 10 lipca 1995 r., nr DKO-4016-1/94/95

© Copyright by Wydawnictwa CODN
Warszawa 1997

ISBN 83-85910-37-9

SPIS TREŚCI

Cele kształcenia	5
Słownictwo	5
Okres beztekstowy	6
Okres alfabetyczno-artykulacyjny	6
Fonetyka	7
Materiał morfosyntaktyczny	
Klasa I	8
Klasa II	11
Klasa III	14
Materiał gramatyczny	17
Materiał ortograficzny	19
Tematy i sytuacje	20
Umiejętności	
Rozumienie	21
Mówienie	21
Czytanie	22
Pisanie	22
Indeks kategorii semantycznych	23

Cele kształcenia

W wyniku realizacji programu nauczania języka rosyjskiego — kurs 3-letni (w wymiarze 2 godziny tygodniowo) uczniowie powinni osiągnąć taki poziom opanowania języka, który pozwoli im:

- porozumiewać się w sytuacjach życia codziennego i zawodowego określonych przez program;
- rozumieć wypowiedzi ustne w zakresie w/w treści;
- korzystać z prostych tekstów, zgodnie z założeniami programowymi;
- poprawnie pisać i formułować różne wypowiedzi na piśmie.

Głównym założeniem programu jest dążenie do osiągnięcia przez uczniów poziomu kompetencji komunikacyjnej, niezbędnego w danym typie szkoły oraz zapoznanie z elementami kulturowymi i realioznawczymi Rosji.

Słownictwo

Program zakłada wprowadzenie, opanowanie czynne i utrwalenie ok. 500 jednostek leksykalnych (200 — kl. I, 200 — kl. II, 100 — kl. III). Przy doborze słownictwa decydujące znaczenie mają potrzeby komunikacyjne uczniów dostosowane do typu szkoły.

I OKRES BEZTEKSTOWY

3 godziny

Celem okresu beztekstowego jest:

1. Udzielenie uczniom elementarnych informacji realioznawczych i kulturoznawczych o Rosji.
2. Wskazanie na odmienność alfabetów polskiego i rosyjskiego.
3. Określenie zakresu wiadomości i umiejętności przewidzianych do opanowania w klasie pierwszej i następnych.
4. Osluchanie się z mową rosyjską, zwrócenie uwagi na specyfikę akcentu i głównych zasad artykulacji.
5. Prezentacja metod i technik uczenia się języka obcego.

Umiejętności w zakresie rozumienia ze słuchu i mówienia:

- a. Rozumienie poleceń nauczyciela związanych z pracą na lekcji.
- b. Rozróżnianie intonacji zdań oznajmujących i pytających.
- c. Stosowanie zwrotów grzecznościowych.
- d. Udzielanie odpowiedzi twierdzących i przeczących.

II OKRES

ALFABETYCZNO-ARTYKULACYJNY

10 godzin

Cele:

1. Poznanie liter rosyjskich i zapamiętanie ich kolejności alfabetycznej.
2. Opanowanie transpozycji tekstu drukowanego na pisany ze szczególnym zwróceniem uwagi na kształt liter i sposób ich łączenia.
3. Poprawne czytanie słów z poznawanymi kolejno literami i krótkich tekstów z podręcznika — praktyczne stosowanie podstawowych zasad wymowy.
4. Stopniowe wdrażanie do posługiwania się słownikiem rosyjsko-polskim i polsko-rosyjskim.

Podczas kursu alfabetycznego proponuje się:

- głośne czytanie w zwolnionym tempie ze staranną i nieco przesadną wymową;
- kaligraficzne przepisywanie tekstu pisanego i drukowanego;
- ćwiczenia leksykalne z jednoczesnym układaniem słów w kolejności alfabetycznej;
- mini-dialogi ze słowami podtrzymującymi komunikację;
- słuchanie kilkuzdaniowych tekstów zawierających leksykę podstawową, przewidzianą do czytania z elementami nowymi (rozwijanie domysłu językowego, wyodrębnianie sensu wypowiedzi).

III FONETYKA

Opanowanie poprawnej wymowy:

- samogłosek akcentowanych i nie akcentowanych;
 - miękkich *с, з, т, д, р*;
 - zawsze twardych *ж, ш, ч* i zawsze miękkich *ч, ш*;
 - „z” w końcówkach fleksyjnych *-озо, -езо*;
 - słów zawierających grupy spółgłoskowe *стн, здн, лнч, рдч, ств, чт, гч* itp.
- Proponuje się podjęcie prób poprawnej wymowy *л* przedniojęzykowego.

MATERIAŁ MORFOSYNTAKTYCZNY

Przykłady typów zdań

KLASA I

1. Wskazywanie i określanie osób i przedmiotów.

Кто это? Это мама. Это папа. Это брат.

Что это? Это стол. Это лампа. Это дерево.

Это мама? Да, это мама.

Нет, это папа. (Нет, это не мама, это папа.)

Это стол? Да, это стол.

Нет, это лампа. (Нет, это не стол, это лампа.)

— Адам, это ты?

— Да, я.

— Это она?

— Нет, это он.

Это новый стол. (*какой?*)

Это интересная книга. (*какая?*)

Это высокое дерево. (*какое?*)

Это красивые цветы. (*какие?*)

Это новый дом, а это старый дом.

Это книга, а это тетрадь.

2. Nazywanie związków zachodzących między osobami i przedmiotami, oznaczanie przynależności.

Это моя мама. Это мой брат.

Это мой учитель. Это наша школа.

— Это твоя сестра?

— Нет, это моя подруга.

Это книга брата.

У меня есть подруга. У меня нет подруги.

3. Zawieranie znajomości i określanie wieku.

- Как тебя зовут?
- Меня зовут Аня.
- Меня зовут Пётр. А тебя?
- Агнешка.
- Как твоя фамилия?
- Моя фамилия Ковальски. А твоя?
- Сколько тебе (*ему, ей, маме, брату*) лет?
- Мне (*ему...*) пятнадцать лет.

4. Określanie osób według narodowości.

Кто он? Кто она?

Он поляк. Она полька.

Он россиянин. Она россиянка.

Джон — англичанин. Мери — англичанка.

Тарас — украинец. Оксана — украинка.

5. Nazywanie czynności i rodzajów zajęć.

Что ты делаешь? Я читаю книгу.

Я моюсь. Я мою руки.

Что они делают? Они читают книгу.

Они моются. Они моют руки.

Что ты делал? Я писал письмо. Я купил хлеб.

Что они делали? Они сидели спокойно.

Что ты будешь делать? Я буду рисовать.

Что они будут делать? Они будут играть в мяч.

Они будут учиться.

6. Określanie osób według zawodu i miejsca pracy.

Кто он (она, они)? Он продавец.

Она медсестра.

Они механики.

Где он (она) работает? Он работает в магазине.

Она работает в больнице.

Где они работают? Они работают на заводе.

Proponuje się wprowadzić nazwy zawodów związane z danym typem szkoły.

7. Określanie miejsca pobytu (znajdowania się osób i przedmiotów).

Где он был? Он был в школе.

Где она была? Она была на экскурсии.

Где они были? Они были в театре.

Где что находится?

Книга лежит на полке.

Молоко находится в бутылке.

Ученик стоит у доски.

За домом находится сад.

Кот сидит под столом.

Над столом висит лампа.

8. Wyrażanie stosunków czasowych

— Который час?

— Час дня. Два (три, четыре) часа. Пять (шесть...) часов.

— В котором часу?

— В девять часов вечера (утра).

— Какое сегодня число?

— Сегодня пятое марта.

— Какой день? Понедельник (вторник...).

— Какой месяц?

— Апрель.

9. Wyrażanie pragnień i zamierzeń.

Я хочу пить.

Он хочет заниматься спортом.

Мы хотим поехать в Краков.

10. Określanie sposobu przekazu informacji.

Она сказала, что у неё нет брата.

Он рассказал нам о своей практике.

Они показали нам свои фотографии.

MATERIAŁ MORFOSYNTAKTYCZNY

Przykłady typów zdań

KLASA II

1. Wskazywanie i określanie osób i przedmiotów*.
2. Nazywanie związków zachodzących między osobami i przedmiotami, oznaczanie przynależności*.
3. Zawieranie znajomości i określanie wieku.
 - Давай(-те) познакомиться.
 - Давай(-те) познакомимся.
4. Określanie osób według narodowości*.
5. Nazywanie czynności i rodzajów zajęć.
 - Что ты сделаешь? Я прочитаю книгу.
Я напишу письма.
 - Что они сделают? Они прочитают книгу.
Они напишут письма.
 - Что ты сделал? Я взял чемодан.
 - Что они сделали? Они взяли чеки.
6. Określanie osób według zawodu i miejsca pracy.
 - Кем он (она) будет? Он будет техником.
(Proponuje się wprowadzić nazwy zawodów związane z danym typem szkoły — podobnie jak w kl. I).
 - Кем он (она) работает? (Proponuje się wprowadzić nazwy zawodów związane z danym typem szkoły — podobnie jak w kl. I).
 - Кем они работают? (Proponuje się wprowadzić nazwy zawodów związane z danym typem szkoły — podobnie jak w kl. I).

* Na materiale morfosyntaktycznym z klasy pierwszej.

7. Określanie miejsca pobytu (znajdowania się) osób i przedmiotów.
Где мама? Мама дома.
Где находится школа? Школа находится близко (далеко, напротив).
8. Wyrażanie stosunków czasowych.
Который час? Десять минут шестого.
(określanie czasu: godziny, kwadranse, minuty)
— Магазин работает с до
9. Wyrażanie pragnień i zamierzeń.
Мне хочется спать.
Ей хочется плакать.
Ему хочется отдохнуть.
10. Określanie sposobu przekazu informacji.
— Учитель объяснил задачу.
— Учительница учит нас читать.
— Я позвонил сестре (другу).
— Он написал письмо бабушке.
11. Określanie kierunku ruchu i sposobów poruszania się.
— Куда идёт брат?
— Брат идёт домой.
— Ученик подошёл к доске.
— Я поеду туда летом.
— Они приедут сюда вечером.
12. Określanie celu i przeznaczenia.
— Иди в магазин за покупками!
— Пойди в библиотеку за книгой!
— Мы пойдём танцевать.
Это подарок для подруги.
Это книга для меня.
13. Wyrażanie nabycia i utraty.
— Они часто получают подарки.
— Он потерял деньги (ключи, сумку...).
14. Określanie stanu fizycznego i psychicznego człowieka.
— Как ты себя чувствуешь?
— Я чувствую себя хорошо (плохо, неловко).
— Что у тебя болит?
— У меня болит голова (горло, нога, рука).

- Чем ты за(болел)?
 - Он за(болел) гриппом, ангиной, спидом.
15. Porównywanie, ocena i wyrażanie emocjonalnego stosunku do ludzi, przedmiotów i zjawisk.
- Роза красивее лилии.
- Серёжа выше Андрея. Он самый высокий в классе.
- Хорошо. Плохо. Неплохо. Правильно.
- Ты любишь бабушку, а я люблю дедушку.
- Петя любит читать, а Вера любит рисовать.

MATERIAŁ MORFOSYNTAKTYCZNY

Примеры типов предложений

KLASA III

1. Wskazywanie i określanie osób i przedmiotów.
2. Nazywanie związków zachodzących między osobami i przedmiotami; oznaczanie przynależności.
 - Я рано встал, но не успел позавтракать.
 - Мы работаем на заводе и вы тоже.
3. Zawieranie znajomości i określanie wieku.
 - Разрешите представиться!
 - Разрешите познакомиться!
4. Określanie osób według narodowości.*
5. Nazywanie czynności i rodzajów zajęć.
 - Где ты учишься?
 - Я учусь в профессиональной школе.
 - Где он занимается?
 - Он занимается в читальном зале.
 - Где она проводит практику?
 - Она проводит практику в магазине (мастерской, ресторане...).
6. Określanie osób według zawodu i miejsca pracy.
 - Кто он (она) по специальности?
 - Он (она) по специальности...

* Na materiale morfosyntaktycznym z klasy pierwszej.

7. Określanie miejsca pobytu (znajdowania się osób i przedmiotów).

- Где находится почта?
- Почта находится рядом со школой.
- Где вы отдыхали?
- Мы отдыхали на море, на озере.
- Где расположен Краков? — На юге.
- На западе.
- На севере.
- На востоке.
- В центре.

8. Wyrażanie stosunków czasowych.

- Когда будет звонок? Через десять минут.
- Я прочитаю эту книгу за два дня.

9. Wyrażanie pragnień i zamierzeń.

- Я надеюсь найти хорошую работу.
- Я собираюсь поехать за границу.
- Мне хотелось бы поговорить с вами.
- Хочешь ли ты посмотреть видеофильм?

10. Określanie sposobu przekazu informacji.

- Вчера мы отправили телеграмму.
- Друзья долго разговаривали по телефону.
- Прогноз погоды передают по радио.

11. Określanie kierunku ruchu i sposobów poruszania się.

- Поезд едет через границу.
- Люди переходят через улицу.
- Туристы плавали по рекам и озерам.

12. Określanie celu i przeznaczenia.

- Это полка для книг.
- Мама купила овощи для салата.
- У нас в магазине есть продукты для дома.

13. Wyrażanie nabycia i utraty.

- Они дают подарки друг другу.
- Ученики часто берут книги на дом.

14. Określanie stanu fizycznego i psychicznego człowieka.

- Что с тобой? Я болен. Всё в порядке.
- Мне холодно, грустно, жарко.

15. Porównywanie, ocena i wyrażanie emocjonalnego stosunku do ludzi, przedmiotów i zjawisk.

Товары в вашем магазине хорошие и дешёвые, но в нашем ещё лучше и дешевле.

Это мне нравится (не нравится).

Я радуюсь приезду брата (хорошей отметке).

MATERIAŁ GRAMATYCZNY

(dla całego okresu nauki)

Czasownik

1. Formy czasu teraźniejszego, przeszłego i przyszłego czasowników typu *читать, идти, говорить, спешить* oraz *быть, писать, сидеть, ехать, жить*.
2. Czasowniki nieregularne: *хотеть, есть, дать, бежать*.
3. Formy czasowników: *петь, пить, шить, мочь, помнить, понимать, забыть, купить, брать, взять*.
4. Czasowniki zwrotne typu *заниматься, учиться, мыться*.
5. Czasowniki dokonane i niedokonane np. *купить-покупать, ехать-доехать, читать-прочитать, писать-написать*.
6. Tryb rozkazujący na *-й, -и* oraz na spółgłoskę.
7. Odmienny rząd niektórych czasowników, np. *работать (кем?), слушать (что?), радоваться (чему?), болеть (чем?)*.

Rzeczownik

1. Formy rzeczowników typu: *школа, завод, окно, девочка, тётя, дядя, друг, тетрадь*.
2. Formy rzeczowników *мать, дочь*.
3. Biernik liczby mnogiej rzeczowników żywotnych.
4. Celownik liczby pojedynczej rzeczowników zakończonych na *-а, -я*.
5. Forma miejscownika liczby pojedynczej rzeczowników (w opozycji do języka polskiego).
6. Formy liczby pojedynczej rzeczowników typu *история, здание*.
7. Rzeczowniki nieodmienne typu: *радио, кино, пальто, такси*.

Zaimek

1. Formy zaimków *кто? что?*
2. Formy zaimków osobowych w wyrażeniach przyimkowych i bezprzyimkowych.
3. Formy zaimków dzierżawczych.
4. Formy zaimków wskazujących *этот, эта, это, эти, тот, та, то* i pytających *какой, какая, какое, какие*, zaimków *весь, вся, всё, все*.
5. Forma mianownika liczby pojedynczej i mnogiej zaimka *чей* z uwzględnieniem rodzajów.
6. Rozumienie znaczenia zaimków typu *кто-то, что-то, кто-нибудь, что-нибудь*.

Przymiotnik

1. Formy przymiotników twar-dotematowych typu *красивый, сильный*.
2. Formy przymiotników miękkotematowych — leksykalnie.
3. Narzędnik i miejscownik 1.poj. przymiotników (różnice między językiem polskim i rosyjskim).
4. Stopień wyższy i najwyższy.

Liczebnik

1. Liczebniki główne 1-1000 i liczebnik *миллион*.
2. Liczebniki *два, три, четыре* w połączeniu z rzeczownikami.
3. Formy mianownika liczby pojedynczej liczebników porządkowych 1-30 z uwzględnieniem rodzajów.
4. Liczebniki niezbędne przy określaniu czasu i daty.

Przysłówki

1. *Где, куда, откуда*.
2. *Там, здесь, дома, туда, сюда, домой*.
3. *Сейчас, утром, вечером, вчера, сегодня, завтра, послезавтра*.
4. *Холодно, тепло, жарко, хорошо, плохо, весело, грустно*.
5. *По-польски, по-русски, по-английски*.

Przyimki

в, на, к, из, с, от, под, над, для, без, за, о, по, после, через i leksykalnie *из-за, из-под*.

Spójniki

и, а, что, но, если.

Partykuły

тоже, ли, бы(б).

MATERIAŁ ORTOGRAFICZNY

(umiejętności przewidziane do opanowania

w całym cyklu nauki)

1. Poprawne oznaczanie głosek za pomocą alfabetu rosyjskiego.
2. Poprawne łączenie liter.
3. Transpozycja tekstu drukowanego na pisany.
4. Oznaczanie miękkości spółgłosek za pomocą *и, е, ё, ю, я* i znaku miękkiego.
5. Pisownia *а, у, и, е, ё* po *ж, ш, ц, ч, щ* oraz *и, ы* po *ц*.
6. Pisownia przedrostków zakończonych na *з* lub *с*.
7. Pisownia *з* w zakończeniach *-ого, -его*.
8. Pisownia znaku miękkiego
 - w bezokoliczniku,
 - w 2 osobie l.poj. czasu teraźniejszego,
 - w zakończeniach czasowników zwrotnych *-ться* (w opozycji do form osobowych),
 - w formach trybu rozkazującego zakończonych na spółgłoskę,
 - w formach czasu teraźniejszego czasowników *идь, шить*,
 - w liczebnikach głównych 5-20 i 30, 50-80, 500-900.
 - w formach l.poj. rzeczowników typu *тетрадь, ночь*.

TEMATY I SYTUACJE (I-III)

I. Tematy i sytuacje dotyczące życia codziennego ucznia.

1. Informacje o środowisku, w którym uczeń mieszka i uczy się:
 - a. uczeń — rodzina — mieszkanie — miasto (wieś)
 - b. uczeń — szkoła — koledzy (zawieranie znajomości) — czynności ucznia.
2. Zainteresowania.
3. Spędzanie wolnego czasu:
 - a. wycieczki, sport, turystyka;
 - b. życie kulturalne, np. kino, teatr, dyskoteka.
4. Rozkład dnia (podstawowe czynności, posiłki).
5. Zdrowie — pomoc lekarska.
6. Zakupy.
7. Środki komunikacji.
8. Zjawiska przyrody (między innymi związane z porami roku).

II. Tematy i sytuacje związane z wyborem zawodu (zgodnie z typem szkoły).

1. Zawody i specjalności.
2. Praktyki w warsztatach szkolnych i w zakładach szkoleniowych.
3. Podstawowe narzędzia pracy i wykonywane czynności.

UMIEJĘTNOŚCI

przewidziane do opanowania w kl. I-III

Rozumienie

Uczeń powinien umieć:

- rozróżniać wyrazy w potoku mowy ;
- odróżniać zdanie pytające od oznajmującego;
- prawidłowo reagować na pytania lub polecenia nauczyciela i kolegów w zakresie tematów opracowanych na lekcjach;
- wskazać podobieństwa i różnice w wariantach wypowiedzi na ten sam temat;
- domyślić się znaczenia wyrazu na podstawie kontekstu;
- zrozumieć ogólny sens wypowiedzi Rosjanina (około 1 min.), wygłoszonej w nieco wolniejszym tempie, dotyczącej tematów i sytuacji objętych programem.

Mówienie

Uczeń powinien umieć:

- posługiwać się zwrotami grzecznościowymi;
- odpowiadać na pytania w zakresie opracowanych tematów;
- formułować pytania do podanych zdań;
- zaprzeczyć, potwierdzić, poinformować o niezrozumieniu wypowiedzi, poprosić o głośniejsze i wolniejsze powtórzenie;
- uzyskać i przekazać informacje dotyczące np. miejsca pracy, zawodu, możliwości dojazdu;
- porozumieć się w sytuacjach związanych z życiem codziennym np. w sklepie, na poczcie, u lekarza, w środkach lokomocji;
- opowiedzieć treść tekstu opracowanego na lekcji;
- sformułować wypowiedź ciągłą (7-10 zdań) na tematy przewidziane programem;
- złożyć życzenia rówieśnikowi i osobie dorosłej z okazji urodzin, imienin, świąt.
- 3-4 wiersze lub piosenki.

Czytanie

Uczeń powinien umieć:

- czytać poprawnie i rozumieć teksty z podręcznika;
- wyodrębniać w czytanych tekstach potrzebne informacje (teksty w podręczniku, informatorze, instrukcje obsługi itp.);
- czytać i rozumieć napisy na tablicach informacyjnych, stosowane w ruchu ulicznym, środkach komunikacji, urzędach i zakładach pracy;
- posługiwać się słownikiem polsko-rosyjskim i rosyjsko-polskim.

Pisanie

Uczeń powinien umieć:

- pisać litery alfabetu rosyjskiego i prawidłowo je łączyć;
- zredagować prosty, stereotypowy tekst, np. kartę z życzeniami, pozdrowieniami, krótki list, dane personalne w formularzu;
- napisać odpowiedzi na pytania do opracowanego tekstu;
- napisać streszczenie prostego tekstu;
- napisać samodzielnie 5-7 zdań na temat opracowany na lekcjach;
- ułożyć plan w formie zdań pytających i oznajmujących.

Redagując wypowiedzi na piśmie uczeń powinien umieć korzystać ze słownika dwujęzycznego.

Indeks kategorii semantycznych

L.p.	Nazwa kategorii	klasy		
		I	II	III
1.	Wskazywanie i określanie osób i przedmiotów	X		
2.	Nazywanie związków zachodzących między osobami i przedmiotami, oznaczanie przynależności.	X		
3.	Zawieranie znajomości i określanie wieku.	X		
4.	Określanie osób według narodowości.	X		
5.	Nazywanie czynności i rodzajów zajęć.	X		
6.	Określanie osób według zawodów i miejsca pracy.	X		
7.	Określanie miejsca pobytu (znajdowania się osób i przedmiotów).	X		
8.	Wyrażanie stosunków czasowych.	X		
9.	Wyrażanie pragnień i zamierzeń	X		
10.	Określanie sposobu przekazu informacji.	X		
11.	Określanie kierunku ruchu i sposobów poruszania się.		X	
12.	Określanie celu i przeznaczenia.		X	
13.	Wyrażanie nabycia i utraty.		X	
14.	Określanie stanu fizycznego i psychicznego człowieka.		X	
15.	Porównywanie, ocena i wyrażanie emocjonalnego stosunku do ludzi, przedmiotów i zjawisk.		X	
	Ogółem	10	5	

X — oznacza wprowadzenie nowej kategorii semantycznej. W klasie III nie wprowadza się nowych kategorii ze względu na zróżnicowane siatki godzin w szkołach.

PEDAGOGICZNA BIBLIOTEKA
WOJEWÓDZKA W CHEŁMIE

CZYTELNIA

371.2(073) PRO

ISBN 83-85910-37-9